

NOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: - voorontwerp van besluit van de Vlaamse Regering over innoverende zorgprojecten in het beleidsdomein Welzijn, Volksgezondheid en Gezin
- Principiële goedkeuring

De langdurige zorg is sterk versnipperd: diensten zijn vaak gericht op specifieke doelgroepen, zoals ouderen of mensen met een bepaalde diagnose of beperking. Doordat zorgnoden alsmaar complexer worden vallen steeds meer mensen uit de boot. Ook de arbeidsmarkt is veranderd: waar vroeger een overvloed aan personeel was, kampen we nu met een structureel tekort. Specialisatie binnen subsectoren maakt het bovendien moeilijk om personeel flexibel in te zetten.

Om deze uitdagingen aan te pakken, is samenwerking over sectoren en beleidsdomeinen heel essentieel. Innovatie moet niet langer binnen één sector plaatsvinden, maar juist tussen sectoren. Dat vraagt om nieuwe zorg- en organisatiemodellen die wendbaar en toekomstgericht zijn.

Met dit besluit willen we organisaties stimuleren en kansen bieden rond innovatie in de langdurige zorg en kwaliteitsvolle, intersectorale samenwerking. Het zet in op goede praktijken, lijst succesfactoren en knelpunten in regelgeving op, met als doel duurzame opschaling en verankering innovatie projecten en een meer geïntegreerde zorgaanpak te stimuleren.

1 SITUERING

A. BELEIDSVELD/BELEIDSDOELSTELLING

BELEIDSDOMEIN: Welzijn, Volksgezondheid en Gezin

BELEIDSVELD: Welzijn, gezondheids – en woonzorg, opgroeien, personen met een beperking, sociale bescherming en zorginfrastructuur

B. VORIGE BESLISSINGEN EN ADVIEZEN

Het bijgaande voorontwerp van besluit van de Vlaamse Regering werd aangepast aan het wetgevingsadvies nr. 2025/443 van 3 november 2025.

De Inspectie van Financiën heeft een gunstig advies gegeven op 28 oktober 2025. Met toepassing van artikel 31, §2, 2°, van het BVR VCO is voor dit dossier het gemotiveerd akkoord van de Vlaamse minister, bevoegd voor de begroting, niet vereist.

2 INHOUD

A. ALGEMENE TOELICHTING

Zorgsystemen wereldwijd staan onder druk, vooral in de langdurige zorg. De vergrijzing, toenemende zorgvraag, complexe zorgnoden en het tekort aan professionele zorgverleners veroorzaken een groeiende kloof tussen vraag en aanbod. Mensen met meerdere gezondheids- en welzijnsproblemen hebben nood aan zorg die hun waardigheid en autonomie respecteert.

De langdurige zorg is sterk versnipperd: diensten zijn vaak gericht op specifieke doelgroepen, zoals ouderen of mensen met een bepaalde diagnose of beperking. Doordat zorgnoden alsmaar complexer worden, vallen steeds meer mensen uit de boot. Ook de arbeidsmarkt is veranderd: waar vroeger een overvloed aan personeel was, kampen we nu met een structureel tekort. Specialisatie binnen subsectoren maakt het bovendien moeilijk om personeel flexibel in te zetten.

Om deze uitdagingen aan te pakken, is samenwerking over sectoren en beleidsdomeinen heen essentieel. Innovatie moet niet langer binnen één sector plaatsvinden, maar juist tussen sectoren. Dat vraagt om nieuwe zorg- en organisatie modellen die wendbaar en toekomstgericht zijn.

Het besluit van de Vlaamse Regering van 7 juni 2024 tot toekenning van een subsidie van de Vlaamse Gemeenschap voor de begeleiding, ondersteuning en uitvoering van het traject intersectorale langdurige zorg vormt de basis van het traject ToekomstZorg. Dit traject vormt een eerste stap in het actie- en ontwerpgericht werken om effectieve en structurele beleidsmatige veranderingen met het oog op verduurzaming van intersectorale en beleidsdomeinoverschrijdende innovaties, te realiseren. Dit traject wordt mee gefaciliteerd en ondersteund door een wetenschappelijk consortium. In de eerste fase hebben we bestaande praktijken en vernieuwende initiatieven in kaart gebracht. Via zes regionale verkenningen en een Vlaamse toekomstconferentie zijn ideeën verzameld, geclusterd en uitgewerkt tot prototypes. Deze bijeenkomsten brachten diverse stakeholders samen en creëerden een breed draagvlak voor verandering. De conferentie vormde het startpunt van een innovatiebeweging waarin samenwerking en gedeelde toekomstvisies centraal staan. In de tweede fase krijgen innoverende zorgprojecten de kans om te experimenteren binnen een regelluw kader: de innovatieruimte. Succesvolle modellen uit de innovatieruimte zullen vervolgens worden voorbereid op integratie in de reguliere zorg. Dit vraagt om concrete aanpassingen in regelgeving, financiering en organisatie. Het traject ondersteunt organisaties via changemanagement en beleidsvoorbereiding, zodat innovatieve praktijken duurzaam kunnen worden ingebed. Het einddoel van ToekomstZorg is een zorgsysteem waarin intersectorale samenwerking en zorginnovatie geen uitzonderingen meer is, maar een vast onderdeel van de dagelijkse praktijk.

Met voorliggend voorontwerp van besluit geven we uitvoering aan artikel 10 van het kwaliteitsdecreet van 5 mei 2023 en creëren we een apart kader om proeftuinen (i.e. innovatieruimte) op te zetten en binnen een afgebakende tijdsperiode innovatieve ideeën en

praktijken uit te proberen in een regelluw kader. Deze proeftuinen kunnen een belangrijke motor vormen voor het installeren van nieuwe aspecten van kwaliteit van zorg. We voorzien in artikel 7 ook de mogelijkheid dat innoverende zorgprojecten extra steun kunnen ontvangen (i.e. innovatieruimte+).

Over de innovatieruimte en de innovatieruimte+ wordt gerapporteerd met toepassing van artikel 4, §2, 4°, artikel 5 en artikel 6 van het besluit van de Vlaamse Regering van 7 juni 2024 tot toekenning van een subsidie van de Vlaamse Gemeenschap voor de begeleiding, ondersteuning en uitvoering van het traject intersectorale langdurige zorg.

B. TOELICHTING BIJ DE ARTIKELEN

Artikel 1 heeft geen verdere toelichting.

Artikel 2 geeft aan dat enkel erkende of vergunde zorgorganisaties innoverende zorgprojecten kunnen realiseren. Een innoverend zorgproject moet ook voldoen aan de vereisten van kwaliteitsvolle zorg binnen het beleidsdomein Welzijn, Volksgezondheid en Gezin. Dit houdt ook in dat kwaliteitsvol werken geborgd is.

Artikel 3 om als zorgorganisatie een innoverend zorgproject in te dienen wordt een aanvraagprocedure uitgewerkt. Dit artikel somt de belangrijkste voorwaarden op waaraan een aanvraag moet voldoen.

De focus binnen de innoverende zorgprojecten ligt vooral op oplossingsgericht aan de slag gaan, inzetten op samenwerking en werk maken van duurzame oplossingen. Het innoverend zorgproject geeft ook duidelijk aan welke knelpunten het zal aanpakken en of hier ook een afwijking van de regelgeving voor noodzakelijk is. Ook dient een concrete projectplanning met inbegrip van de wijze van monitoring, opvolging en evaluatie aangeleverd.

De minister regelt de wijze waarop de aanvraagprocedure verloopt en stelt een aanvraagformulier ter beschikking. Hij kan ook bijkomende voorwaarden waaraan innovatieve zorgprojecten moeten voldoen, bepalen.

Artikel 4 definieert de innovatiekamer die zal instaan voor de beoordeling van de aanvragen van de innoverende zorgprojecten. De minister bepaalt de verdere samenstelling en werking van de innovatiekamer.

De minister waakt erover dat de leden uit het tweede lid, 2° en 3° in de praktijk voldoende onafhankelijk van elkaar kunnen functioneren in de innovatiekamer. De verschillende leden uit het tweede lid, 2° komen niet uit organisaties die in de feiten centraal worden aangestuurd. De verschillende leden uit tweede lid, 3° zijn verbonden aan verschillende instellingen en hebben een onderzoeksdomein dat voldoende van elkaar verschilt.

Voor hun werkzaamheden in het kader van de innovatiekamer stemmen de vertegenwoordigers van de administratie bij materiële beslissingen die impact kunnen hebben op onderzoeks- & innovatietrajecten van het beleidsdomein WEWILS af met hun collega's van VLAIO over de ervaringen met het Impulsprogramma innovatie in gezondheid en zorg.

Artikel 5 beschrijft de taak van de innovatiekamer. De innovatiekamer onderzoekt de aanvraag en adviseert de minister hierover.

Artikel 6 bepaalt dat de minister beslist over elke aanvraag en dat hij, indien nodig, een afwijking op de naleving van een erkennings-, vergunnings-, of subsidievoorwaarde die voor die voorziening

bepaald is in uitvoeringsbesluiten, kan verlenen voor de duurtijd van het innovatief project. Na een positieve evaluatie van een innovatief project kan het zijn dat de minister beslist om naar aanleiding van de toegestane afwijkingen de huidige regelgeving aan te passen. In afwachting van de aangepaste regelgeving kan de minister de duurtijd van de afwijking verlengen zodat de werking van het innoverend project niet in het gedrang komt.

Artikel 7 bepaalt dat de minister op advies van de innovatiekamer extra steun kan verlenen (i.e. innovatieruimte+). Deze extra steun kan zowel inhoudelijk als financieel van aard zijn.

Om in aanmerking te komen voor de extra steun zullen innovatieve zorgprojecten na een oproep een aanvraag moeten indienen bij het Departement Zorg.

De minister bepaalt de aanvraagprocedure, de vorm van de extra ondersteuning en de procedure voor beoordeling van de aanvraag, evenals de regels voor de inhoudelijke en financiële verantwoording over de aanwending van de extra ondersteuning.

Artikel 8 bepaalt dat de innovatiekamer de resultaten van de innoverende zorgprojecten opvolgt. De innovatiekamer bezorgt na afloop van de duurtijd van het innoverend zorgproject een advies rond verdere verduurzaming van de praktijken aan de minister.

Artikel 9 t.e.m. 10 bepalen op welke wijze innovatieve zorgprojecten vroegtijdig kunnen worden stopgezet. Dit kan zowel door de initiatiefnemer als de minister.

Artikel 11 bepaalt dat een innoverend zorgproject onmiddellijk kan worden stopgezet naar aanleiding van ernstige kwaliteitsgebreken of bij reëel en ernstig gevaar voor de gezondheid en veiligheid van de zorggebruikers.

Artikel 12 en 13 behoeven geen verdere uitleg.

3 BESTUURLIJKE IMPACT

A. BUDGETTAIRE IMPACT VOOR DE VLAAMSE OVERHEID

Voorliggend voorontwerp van besluit van de Vlaamse Regering schept een kader om proeftuinen op te zetten en binnen een afgebakende tijdsperiode innovatieve ideeën en praktijken uit te proberen in een regelluw kader en heeft geen weerslag op de begroting van de Vlaamse Gemeenschap.

Indien in de toekomst een proeftuin wordt opgezet waaraan budgettaire implicaties zijn verbonden, zal het aanvraag- en beoordelingskader voor deze proeftuin vooraf in een apart advies aan de Inspectie van Financiën worden voorgelegd.

B. ESR-TOETS

De ESR-toets is niet van toepassing op voorliggend voorontwerp van besluit van de Vlaamse Regering.

C. IMPACT OP HET PERSONEEL VAN DE VLAAMSE OVERHEID

Het voorstel van beslissing heeft geen weerslag op het personeelsbestand en op het personeelsbudget, zodat het akkoord van de Vlaamse minister, bevoegd voor het algemeen beleid inzake personeel en organisatieontwikkeling niet vereist is.

D. IMPACT OP DE LOKALE EN PROVINCIALE BESTUREN

1. Weerslag op personeel: nihil
2. Weerslag op werkingsuitgaven: nihil
3. Weerslag op investeringen en schulden: nihil
4. Weerslag op ontvangsten: nihil

Conclusie: de beslissing van de Vlaamse Regering met betrekking tot deze nota heeft geen weerslag op de lokale besturen.

4 VERDER TRAJECT

Het voorontwerp van besluit is besproken in de stuurgroep van het Traject ToekomstZorg waarvan leden van de Vlaamse Raad Welzijn, Volksgezondheid en Gezin deel uitmaken. De Vlaamse Raad van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin zal verder ook halfjaarlijks geraadpleegd worden rond het verdere verloop van het Traject ToekomstZorg. Een aparte advisering door de Vlaamse Raad is bijgevolg niet meer nodig.

Na de principiële goedkeuring van het voorontwerp van besluit door de Vlaamse Regering wordt het advies van de Raad van State gevraagd. Nadien wordt het dossier opnieuw voorgelegd aan de Vlaamse Regering voor definitieve goedkeuring.

5 VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

- 1° haar principiële goedkeuring te geven aan het bijgaande voorontwerp van besluit van de Vlaamse Regering over de innoverende zorgprojecten binnen het beleidsdomein Welzijn, Volksgezondheid en Gezin;
- 2° de Vlaamse minister van Welzijn en Armoedebestrijding, Cultuur en Gelijke Kansen te gelasten over het voormelde voorontwerp van besluit van de Vlaamse Regering het advies van de Raad van State in te winnen, met het verzoek het advies mee te delen binnen een termijn van dertig dagen, met toepassing van artikel 84, §1, eerste lid, 2°, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State.

De Vlaamse minister van Welzijn en Armoedebestrijding, Cultuur en Gelijke Kansen

Caroline GENNEZ